

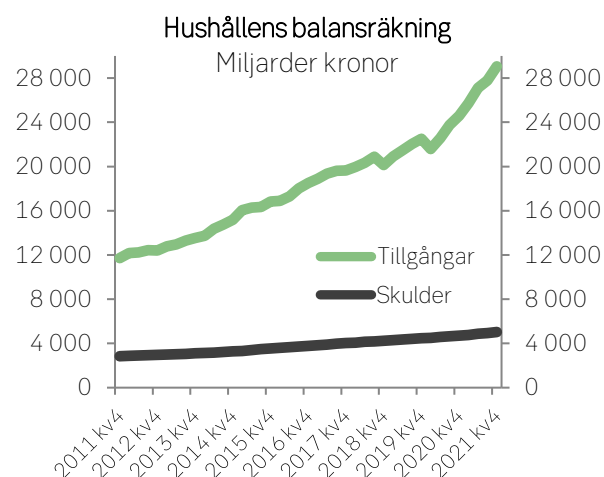
Sammanfattning

Stark avslutning på förmögenhetsåret 2021

- Hushållens tillgångar ökade med 1 267 miljarder kronor till 29 056 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 87 miljarder kronor till 5 031 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar steg med 1 180 miljarder kronor (+5,2 procent)

Ytterligare ett starkt förmögenhetsår kan nu bokföras för hushållens räkning. 2021 var likt 2020 ett år som till stor del präglades av pandemin. Men även ett år där den ekonomiska återhämtningen accelererade i spåren av framgångsrika vaccintrullningar och lättade restriktioner. I skuggan av återhämtningen började både oron över stigande inflation och räntor att slå på både börsen och hushållens konsumtion. En inflation som framförallt drevs av stigande energipriser med direkt genomslag på hushållens plånböcker i form av höga elräkningar. Därtill avslutades året med ökad smittspridning och återinförda restriktioner efter Omikrons framfart. Trots ett turbulent år presterade både de finansiella marknaderna och bostadsmarknaden starkt med tvåsiffriga uppgångar vilket bidrog till att hushållens förmögenhet nådde nya rekordnivåer. Den samlade förmögenheten motsvarar vid utgången av 2021 mer än fem gånger Sverige BNP. Ökningen de senaste 12 månaderna uppgår till 18,2 procent vilken är mer än dubbelt så mycket som genomsnittet för de senaste tio åren.

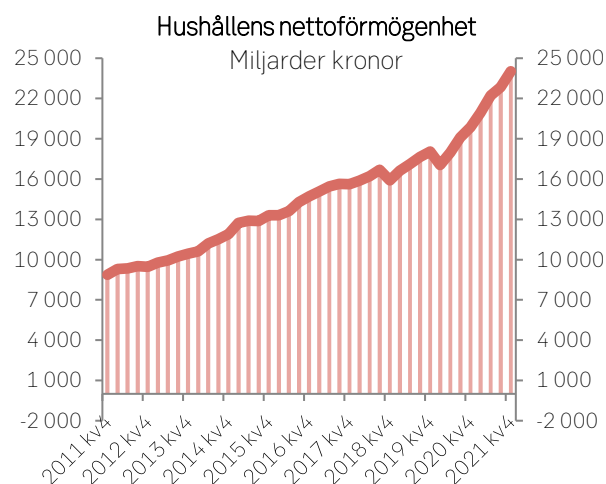
Under det fjärde kvartalet ökade hushållens samlade förmögenhet med 1 267 miljarder kronor till 29 056 miljarder kronor. Fastighetstillgångarna steg med 232 miljarder kronor vilket motsvarar en uppgång med 1,9 procent och räntetillgångarna ökade med 157 miljarder kronor, en uppgång med 3 procent sedan förra kvartalet. Aktietillgångarna steg med hela 878 miljarder kronor, en ökning med 8,7 procent. Hushållens förmögenhet ökade med 4,6 procent, två procentenheter mer än föregående kvartal. Det innebär att den vuxit oavbrutet sedan pandemins inledning i början av 2020, sju kvartal i rad.

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-

sparande. Den enskilt största tillgången, bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten. Samtidigt har aktietillgångarna växt till att motsvara nästan 40 procent av förmögenheten. Det innebär att tillgångarna till stor del drivs av utvecklingen på bostadsmarknaden och börsen och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga under det fjärde kvartalet. Skulderna steg med 87 miljarder kronor, en ökning med 1,8 procent. Det är en något snabbare ökningstakt jämfört med föregående kvartal (+ 1,6 procent). Bortsett från årets andra kvartal är det den största kvartalsökningen på över fyra år. De aggregerade skulderna har stigit stadigt under hela Sparbarometerens historia. Vid utgången av fjärde kvartalet uppgick de till 5 031 miljarder kronor, och har alltså passerat 5 000 miljarder kronor för första gången. På årsbasis har skulderna växt med 6,9 procent, vilket är den största årliga ökningen sedan början på 2017. Trots stigande hushållsskulder gör tillgångssidans storlek och positiva utveckling att hushållens samlade nettotillgångar, tillgångar minus skulder, ökade. Hushållens nettotillgångar steg med 5,2 procent och låg vid utgången av det fjärde kvartalet på 24 026 miljarder kronor.

Hushållens nysparande under fjärde kvartalet uppgick till 135 miljarder kronor. Det är 15 miljarder kronor mer än motsvarande kvartal föregående år och 24 miljarder mer än nysparandet under tredje kvartalet. Nysparandet drevs till största delen av sparande på bankkonto (41 miljarder) och tjänstepensioner (36 miljarder).

Kv4 2021 ¹	Miljarder kronor
Ingående värde	27 789
Förändring räntetillgångar	+157
Förändring aktietillgångar	+878
Förändring fastighetstillgångar	+232
Varav nysparande	+135
Utgående värde	29 056
Skulder	-5 031
Nettotillgångar	24 026

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

Tillgångar

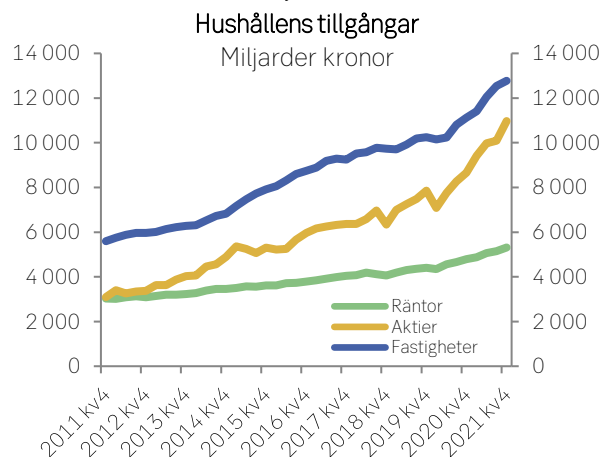
Hushållens förmögenhet stärks av börsen

- Hushållens aktietillgångar steg med 878 miljarder kronor
- Fastighetstillgångarna steg med 232 miljarder kronor
- Fortsatt högt nysparande under fjärde kvartalet, 135 miljarder kronor

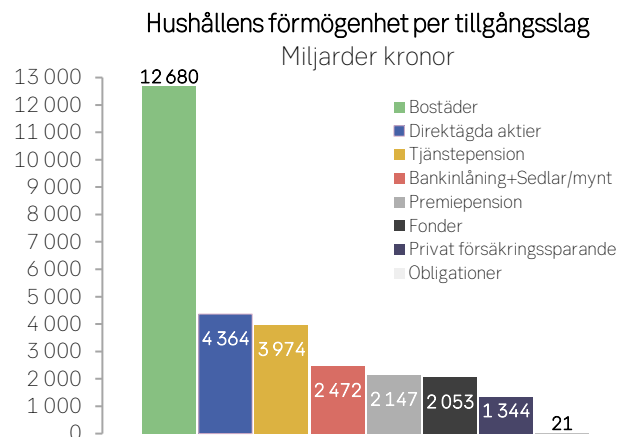
Efter en lugnare utveckling på börsen under tredje kvartalet tog den åter fart under årets sista månader. Den breda Stockholmsbörsen (OMXSPI) steg med nästan 12 procent under fjärde kvartalet och hade vid årsskiftet en årlig uppgång på hela 35 procent. Ett toppår som inneburit att hushållens direktägda aktier nu är värda mer än tjänstepensionerna för första gången sedan början av 2008. Således har aktietillgångarna haft en stark utveckling och sedan botten, i samband med pandemins utbrott, växt med över 50 procent. Fastighetstillgångarna har utvecklats mer blygsamt jämfört med förra kvartalet vilket återspeglar en något lugnare utveckling på bostadsmarknaden.

Tillgångarna steg med 1 267 miljarder kronor, vilket motsvarar en uppgång på 4,6 procent. Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av fjärde kvartalet till 29 056 miljarder kronor. Det är mer än Storbritanniens samlade ekonomi (BNP) under 2021. Uppgången under kvartalet berodde främst på stigande aktietillgångar (+8,7 procent) som står för lite mer än en tredjedel av hushållens förmögenhet (38 procent). Räntetillgångarna ökade med 3 procent men utgör knappt en femtedel av hela förmögenheten och får därmed begränsat genomslag på helheten. Hushållens fastighetstillgångar, som utgör 44 procent av de samlade tillgångarna, hade ett något svagare kvartal med en uppgång på 1,9 procent, jämfört med motsvarande kvartal förra året (+3 procent). Tillgångarna fördelas mellan 5 313 miljarder kronor i räntetillgångar, 10 971 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 12 773 miljarder kronor i fastigheter.

Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, nådde återigen en rekordnivå och uppgick vid utgången av fjärde kvartalet till 24 026 miljarder kronor. Utvecklingen drevs till största delen av en stark börsutveckling som fick hushållens aktietillgångar att öka med nästan 900 miljarder kronor.

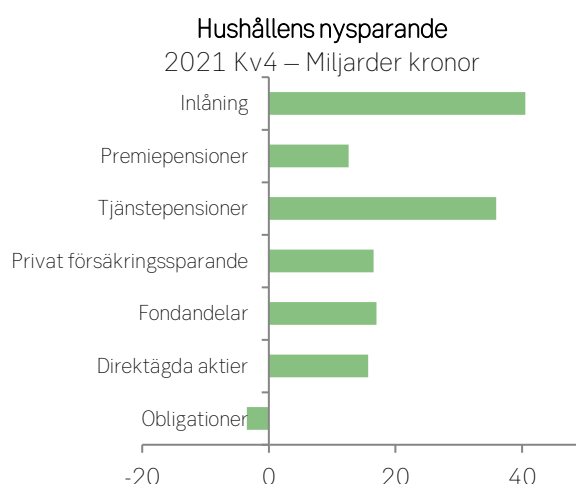

Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det ännu tydligare att bostäder är den enskilt största tillgången på 12 680 miljarder kronor och är nästan tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, direktägda aktier (4 364 miljarder kronor). På mindre än 10 år har bostadstillgångarna mer än fördubblat i värde.

Hushållen nysparade 135 miljarder kronor under det fjärde kvartalet vilket är 12 procent mer än samma kvartal förra året. Största nysparandet var på bankkonto, 41 miljarder kronor. Därefter följer tjänstepensioner (+36 miljarder), fondsparande (+17 miljarder), privat försäkringssparande (+17 miljarder), direktägda aktier (+16 miljarder) premiepension (+13 miljarder) och obligationer (-3 miljarder).

Hushållen fortsätter ha ett starkt nysparande som ligger en bra bit över snittet under de senaste tio åren (95 miljarder). Sparande på konto fortsätter utgöra en relativt hög andel av sparandet och ligger på samma nivå som motsvarande kvartal förra året. Ett tecken på att hushållen fortsätter trygghetssäkra ekonomin i osäkra tider. Under de senaste 12 månaderna har hushållen nysparat 660 miljarder kronor vilket är mer än dubbelt så mycket som under finanskrisen 2008.

Skulder

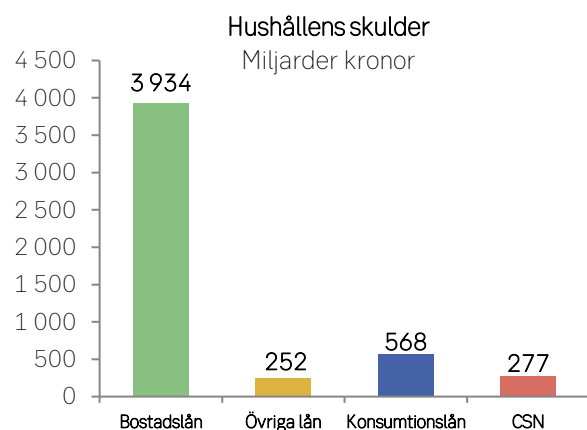
Hushållens skulder når ny rekordnivå

- Hushållens samlade skulder uppgick till 5 031 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 1,8 procent under fjärde kvartalet
- Bostadslånen steg med 1,9 procent

Hushållens samlade skulder ökade med 87 miljarder kronor (+1,8 procent) under kvartalet och uppgick vid utgången av december till 5 031 miljarder kronor. Skulderna stiger stadigt kvartal efter kvartal och uppgår nu till en ny rekordnivå motsvarande mer än fyra gånger den svenska statsskulden. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen.

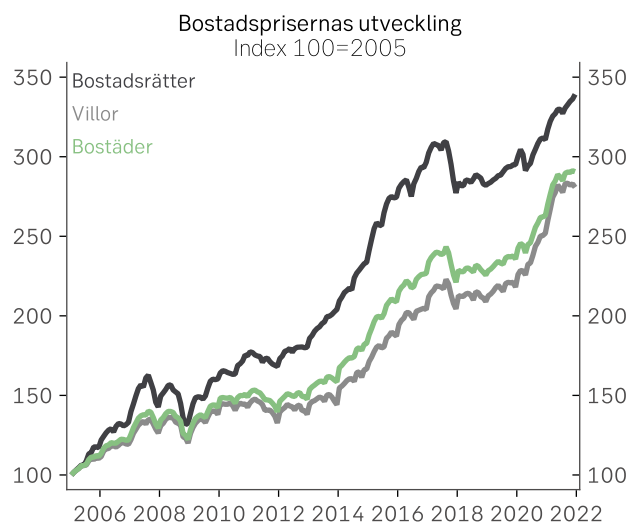
Hushållens studieskulder (hos CSN) ökade under fjärde kvartalet med 1,5 procent och ligger vid utgången av december på 252 miljarder kronor. Konsumtionslånen, som i storlek är jämförbara med studielånen, ökade med 1,7 procent, vilket är snabbare än snittet under det senaste decenniet (+1,4 procent). De har under de senaste åren stigit i betydligt snabbare takt än studieskulden, vilket har lett till att konsumtionslånen sedan slutet av 2018 är större än studieskulden. Totalt står dessa skulder för knappt 11 procent av hela skuldstocken. Det gör att de får ett begränsat genomslag på skuldstocken, till skillnad från exempelvis hushållens bolåneskulder som står för nästan 80 procent av skuldstocken.

Under fjärde kvartalet växte kategorin övriga lån med 1,1 procent vilket är en något lägre ökningstakt jämfört med föregående kvartal (+1,3 procent). Övriga lån definieras som utlåning till företag/hushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

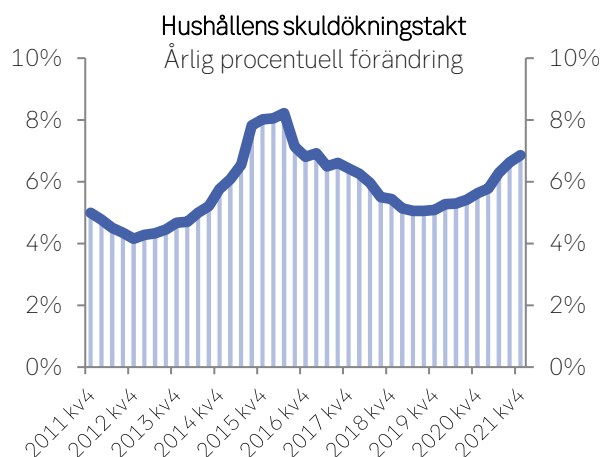

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsatte att växa både på kvartalsbasis (1,9 procent) och på helår (7,1 procent). Ökningen under det fjärde kvartalet var

högre än det kvartalsvisa snittet de senaste 10 åren (1,5 procent). På årsbasis fortsätter ökningstakten att stiga och ligger vid utgången av kvartalet på sin högsta nivå sedan slutet av 2017. Bostadslånen utgör 78 procent av hela skuldstocken. Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. En utveckling som accelererat under pandemin. Bostadslånen är också den enda skuldkategori som aldrig minskat under Sparbarometers 25 års långa historia. Sedan pandemins intåg, kvartal ett 2020, har priset på villor stigit med i genomsnitt 23 procent för hela riket. Bostadsrätter har under samma period stigit med 12,5 procent. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder inte bara sker till högre priser utan också till högre belåningsgrader.

Hushållens skuldökningstakt, som årlig procentuell förändring, ökade för elfte kvartalet i rad och ligger nu på 6,9 procent. Sammantaget fortsätter hushållens skulder att stiga och når vid utgången av kvartalet en ny toppnotering på 5 031 miljarder.

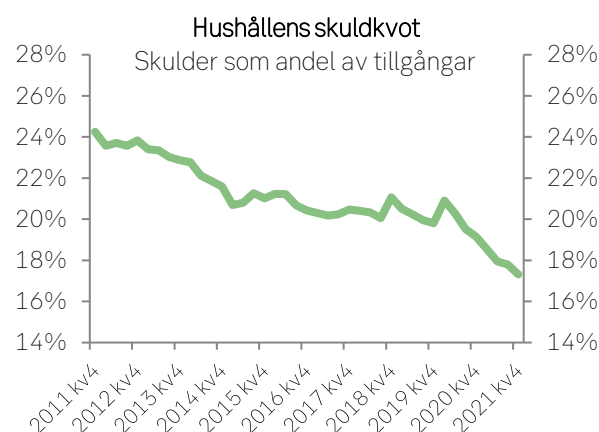
Skuldkvot

Hushållens skuldkvoter fortsätter gå isär

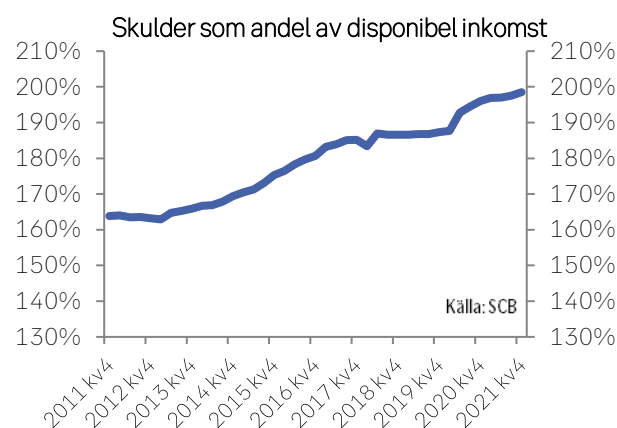
- Skulderna som andel av förmögenheten sjunker till 17,3 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst vänder upp till 198,5 procent
- Räntekvoten sjunker till 3,5 procent

Hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, minskade återigen under det fjärde kvartalet till 17,3 procent (-0,5 procentenheter).

Skulderna ökade med 1,8 procent (+87 miljarder), vilket är en snabbare ökningstakt än under föregående kvartal (1,6 procent). Hushållens tillgångssida ökade däremot med hela 1 267 miljarder (4,6 procent) vilket motsvarar nästan 15 gånger skuldökningen. Sammantaget pressade det än en gång ner skuldkvoten och när för andra kvartalet i rad en nivå under 18 procent.

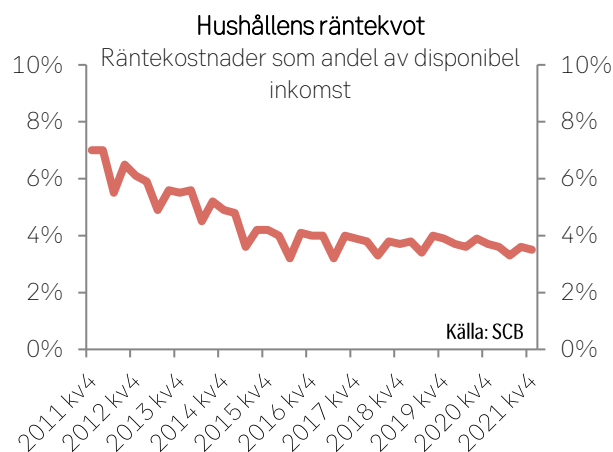

Om man tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst ökar den under årets fjärde kvartal. Under kvartalet växte hushållens disponibla inkomster långsammare än skulderna vilket resulterade i att skuldkvoten ökar en procentenhet. Det är det nionde kvartalet i rad som skuldkvoten ökat.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Skulder i relation till tillgångar når rekordlåga nivåer efter en fortsatt stigande förmögenhetssida. Samtidigt stiger inte de disponibla inkomsterna lika snabbt som skulderna vilket gör att den kvoten ökar. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men den historiska utvecklingen visar att analysen av hushållens skuldsättning inte blir komplett utan att både tillgångar och inkomster inkluderas. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man analyserar hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade räntekvoten. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Under fjärde kvartalet låg räntekvoten på 3,5 procent. Trenden är nedåtgående sedan slutet av 2011, men under de senaste 4–5 åren har räntekvoten planat ut runt 4 procent vilket sammanfaller med den period som Riksbanken hade minusränta. Att räntekvoten fortsätter ligga kvar på den låga nivån kan förklaras av att de genomsnittliga bolåneräntorna varit rekordlåga samt att reporäntan vid utgången av kvartalet var noll procent utan någon höjning i sikte. 2021 avslutades dock med hög inflation, inte bara i Sverige, och flera centralbanker gav signaler om höjningar av deras styrräntor i närtid. Marknaden började också prisa in räntehöjningar vilket vi kunde se i form av att de längre räntorna började stiga. Hur det här kommer utvecklas och hur hushållen kommer reagera på ett ändrat ränteläge blir en fråga att följa i Sparbarometern framöver.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
Valueguard

Denna rapport publicerades 3 mars 2022

Américo Fernández

Privatekonom
070-739 45 64

Susanne Eliasson

Senior privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Amie Berglund

Privatekonomisk analytiker
Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 41 51

Niklas Magnusson

Presskontakt
070-763 82 43